

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. V. Vtrùm repugnent inter se assensus & dissensus circa idem
obiectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

cum motu. Secunda, Vnum è duobus est verum, hoc autem per simplicem omnino actum debet affirmari, non secus ac Petrum esse album.

85 **VLTIMA CONCLUSIO.** In iudicio non potest dari illa diuisibilitas & successio, quam Conclusionem primam diximus dari in apprehensione. Patet, quia licet possit apprehendi solus Petrus, non tamen solus potest iudicari; quia iudicare est aliquid de illo affirmare aut negare: vnde omne iudicium debet respicere subiectum, prædicatum, & copulam indiuisibiliter; quare in iudicio mentali propriè non dantur termini, quia non datur propositio composita, vt dixi in Summulis. Neque in hoc vllum apparet inconueniens, nec est ratio aliqua quæ id videatur impugnare.

SECTIO V.

Vtrum repugnent inter se assensus & dissensus circa idem obiectum.

HANC quæstionem nonnulli ad disputationem de Voluntate reiciunt, eò quòd communis sit odio & amori; sed immeritò: repugnantia enim odij & amoris desumenda est ex repugnantia assensus & dissensus, & non è contrario, vt ex dicendis constabit.

Hos actus naturaliter inter se pugnare, docet experientia, quæ compertum est, non posse aliquem simul iudicare, Petrum currere & non currere simul, item voluntatem non posse efficaciter velle deambulare, & efficaciter velle non deambulare; est ergo difficultas, vtrum repugnent in ordine ad potentiam absolutam.

86 Non desuere, qui negauerint eos repugnare: neque enim videntur sequi duo contradictoria ex positione simultaneâ illorum in eodem intellectu. Potestque id confirmari, quia illi duo actus possunt poni simul in eodem lapide, ergo in eodem intellectu. Patet consequentia, quia intellectum esse capacem recipiendi effectum formalem ab eis actibus, non videtur obesse, imò potius prodesse, vt possint in eo poni; ergo si possunt simul poni in lapide, poterunt & in intellectu.

87 Contraria tamen sententia, & communior & probabilior est, pro quâ pono, non posse intellectum dissentiri obiecto, quod ei euidenter vt verum proponitur, neque è contrario posse euidenter falso assentiri; item voluntatè non posse efficaciter velle, quod absolutè vt impossibile cognoscit. Hæc admittuntur etiam ab aduersariis, & probantur insuper. Et quidem de voluntate, quia volitio efficax est illa, quæ voluntas cogitur & determinatur ad ponendum à parte rei obiectum volitum, vel immediatè, vel saltem mediatè, applicando media inferentia illud: sed nequit voluntas seipsam cogere & determinare ad ponendum id quod videt esse impossibile poni, nec potest indicare, esse media pro re impossibili, quod lumine naturæ notum videtur; ergo nequit esse determinatio ad illud impossibile, nec ad media ponenda, vt obtineatur; ergo voluntas nullo modo potest efficaciter velle impossibile.

Aduerte, eò quòd voluntas non feratur in rem secundum se, sed propositam per intellectum, ad hoc vt voluntas velit aliquid efficaciter, per acci-

dens se habere, quòd illud in se possibile sit, vel non: solum enim requiritur, vt ei proponatur ab intellectu tamquam possibile vel impossibile: vnde rem in se impossibile, si vt possibilis voluntati proponatur, poterit efficaciter velle; non autem poterit, licet in se sit possibilis, si tamen vt impossibile appareat. & ratio est, quia respectu voluntatis non est alia possibilitas aut impossibilitas in obiecto, quam quæ representatur.

Aduerte vltèrius, hæc à nobis dicta non solum probare, non posse voluntatem ferri efficaciter in obiectum, quod ei absolutè vt impossibile in omni casu proponitur, sed neque in illud quod hic & nunc ex aliqua suppositione vt impossibile apparet. v.g. à se amari Petrum die Luna; absolutè possibile est, elapso tamen die Luna, iam vt impossibile apparet, posse Petrum amare eò die, & consequenter vt die Martis voluntas determinetur ad amandum Petrum pro die Luna, nihil prodest illum amorem fuisse absolutè possibilem. prodest quidem, vt potuerit aliquando efficaciter amari, verum vt possit die Martis, omnino per accidens se habet.

Sed obicit: Voluntas odio habens Deum, vult efficaciter, Deum non esse; odium enim alicuius obiecti, est voluntas efficax carentia illius obiecti: atqui impossibile est, Deum non esse, ergo. Respondeo, odium Dei non esse voluntatem efficacem destruendi Deum, sed solum displicentiam in illo ob malitiam, non quam in Deo secundum se cognoscat, (alioquin omne odium Dei supponeret hæresim) sed quia Deum apprehendit vt malum sibi, eò quòd illi mala intingat, vel neget bona; & aliquando ea displicentia est conditionalis volitio efficax carentia Dei, quòd scilicet, si possit, verè destrueret Deum.

Quòd verò intellectus nequeat euidenter falso assentiri, ipsis terminis videtur nouum. Sicut enim inclinatio & propensio naturalis essentialiter est ad bonum, nec vllà vi potest esse ad malum vt tale (quo probabimus infra voluntatem non posse amare malum formaliter:) ita assensus, qui est inclinatio intellectus, debet esse ad verum, & dissensus, qui est fuga, ad falsum: nec video, quâ ratione sibi per iudicium persuadeat intellectus, ita esse obiectum, quod tamen euidenter et apparet non ita esse ex his.

89 Probo Conclusionem: intellectus nequit assentiri falso: atqui eo ipso quòd iudicet, simul Petrum currere & non currere, assentitur euidenter falso; ergo non potest simul assentiri Petrum currere & non currere, seu quòd idem est, habere assensum & dissensum de cursu Petri. Probo Minorem: quia eo ipso quòd iudicet Petrum currere, cursus ei proponitur vt verus, & eius carentia vt falsa, quia nihil potest simul esse & non esse; ergo non poterit eo ipso quòd iudicet Petrum currere, dissentiri ipsi cursui, nisi assentiendo falso, & dissentiendo vero. Hoc autem est impossibile, ergo & illud. Aduerte, hanc rationem non pendere ab eo, quòd per vnicum actum intellectus vtrumque iudicet: eo enim ipso quòd per vnum proponatur cursus Petri vt verus, & illi assentiat, nec per illum nec per alium potest ei dissentiri, quia iam ei proponitur eo ipso contradictoria pars obiecti vt omnino falsa; ergo non potest illi assentiri. Hæc ratio applicatur etiam voluntati, quæ, vt simul vellet efficaciter deambulare,